

HIND 5 SENTI

Jlhub kolmapäeviti

Õpilasleht

Toimetus ja talitus: Tallinnas, V.-Roosekrantsi 3
Tartu kontor: Ülikooli 21, Tartus

Posti jooksev arve nr. 2188

Tellimishind: 1 kuu — 20 s., 2 kuud — 40 s., 3 kuud — 50 s., 6 kuud — 1 kr., aastakäik 1 kr. 50 s.
Kuulutused: 5 senti mm, lehe ees — 10 s. mm, tekstis — 12 s. mm, teksti kirjaga — 15 s. mm

Nr. 5

25. oktoobril 1933. a.

II aastakäik

Uudiseid kodumaalt ja laiaast maailmast.

Ülemaaline hõimupüha.

Möödunud laupäev ja pühapäev oli noortele ilusaks pidupäevaks: üle kogu Eesti pühitseti hõimupäeva. Juba laupäeval peeti koolides pidulikke koosviibimisi (aktusi), lauldi hõimulaule, kõnedes, ettekannetes tuletati meele meie hõimurahvaid — soomlasi, ungarlasi, väiksemaid rahvaid, kes on laiali pillatud Venes, ja ka Lätis, Kuramaal, Domesnesi neemel mererannikul elavaid liivi hõime — vanade liivlaste järeltulijaid. Pühapäeval kuulati kirikuis hõimujutlusi, õhtul viibiti hõimuaktustel.

Samal ajal olid hõimupäevad ka Soomes ja Ungaris, et ei lõdveneks kultuuriline, vaimne side rahvaste vahel, kes on võrsunud ühest tüvest.

Eestis on ka saja-aastasi inimesi

18. oktoobril pühitses Võrumaal, Veriora vallas, Mihkel Kruus oma 100-dat sünnipäeva. Selle haruldase juubelipäeva puhul kogunesid ümbruskonna elanikud suurel arvul „sünnilast“ õnnitlema. Ka kohaliku (Leevi) algkooli õpilased tulid vanakese sünnipäevale. Sooviti talle veelgi 100 aastat elada, kuid vanake arvas, et jätkuks kahekümne viiestki! M. Kruus elab oma naisega keset metsa väikeses onnikeses; vald maksab talle väikest „pensioni“ — 4 kr. kuus. Kogu eluaeg on ta ainult orjanud, ilma et oleks saanud natuke koguda ka vanadusepäeviks. Muidu on mees, kes poolteist inimpõlve läbi elanud, päris lõbus ja kõbus, ainult ei mäleta kuigi palju oma elust. Isegi oma pogade nimesid ta enam ei mäleta.

Mõni päev hiljem, 22. oktoobril, oli 100 aasta sünnipäev Viljandis Mall Tirre'l. Tema sünnipäeva tulid pühitsema tervelt 4 põlve järeltulijaid: lapse-lapse-lapse-lapsed.

Nii siis 4 päevaga tuli 100-aastastele inimestele lisaks veel üks esindaja kummastki soost. Aga kui palju üldse on Eestis inimesi, kelle vanadus ulatub üle 100 aasta, ei ole täpselt teada. Võib olla paar-kümmend inimest.

London aina kasvab.

Viimased rasked aastad on sundinud paljusid inimesi suurlinnadest lahkuma kohtadesse, kus kergem elada. Seda ei ole aga Londonis — maailma suurimas linnas. Londoni elanikkude arv kasvab iga aastaga, linna ulatus samuti järjest suureneb. Käesoleval aastal on Londonis ümmarguselt 8.500.000 elanikku; linna pindala on nii suur, et kataks üle poole Saaremaad. See hiigelarv inimesi vajab elamiseks 750.000 maja, sõitudeks linnas 6000 autobust ja üle 100.000 auto (kogu Eesti kohta on ainult 2300 autot). Päriskatmatud arvud!

KUMBLUSSEEP

A. FREDERIKING, TARTUS

Noor

„ÕPILASLEHE“ lugeja!

Vaata järele, kas sinu sõbral on „Õpilasleht“ juba tellitud! Kui mitte, siis hoolitse selle eest, et tellimine täna veel ära saadetaks!

Täna loeme oma lehest

Uudiseid kodumaalt ja laiaast maailmast.
Tähistaevast.
Juttu Kiki sangarlikkusest.
Micki-Hiirekese uusimatest seiklustest füüsikakatsetel.
Endu nägemust.

Huvitavaid peamurdmisi, auhinnaline ülesanne.

Tähistaevas.

R. V. Pöder.

Olgugi et tähistaeva tundmine kuulub n. ö. üldhariduse hulka, on meil ometi väga vähe neid haritud ki inimesi, kel tähtkujudest oleks tuttav rohkem kui vahest Suur Vanker. Tunda aga tähistaevast on sama loomulik, tarvilik ja huvitav kui tunda teed kooli, postkontori või mujale.

Kes seisab pimedal öhtul vaikselt virvendavate tähtede ees ja uudishimulikult vaatab üles nende poole, see leiab oma vaatlustest ka lihtsat rõõmu ja rahuldust. Mõni vast mõtleb, et kui hakata vaatlema tähti, siis on vaja pikksilma. See pole aga sugugi nii. — Palju võib vaadelda palja silmaga ilma mingisuguse optilise abita ja palju võib sealjuures õppida. On ju täheteadus rajatud meeste poolt, kellel ei olnud pikksilma!

Algame oma stuudiumi tähistaeva lähema vaatlamisega, nagu me teda näeme selgel pimedal sügisöhtul. Selleks silmitseme enne

juuresolevat kaarti. Kõigepealt, kuidas kaarti kasustada? Ida ja lääts on siin teisiti paigutatud kui maakaartidel. See ongi arusaadav, sest me vaatleme taevast justkui „seestpoolt“, maapinda aga „pealt“. Kaart tuleb seega hoida pea kohal, nii et see osa, kus on tähendatud „põhi“, asuks ka tõe-poolest põhja pool; siis asuvad ka ida ja lääts õigel kohal. Arvestatagu ka seda, et kaart kujutab poolkera pinda, ta ei või anda edasi selle täpsat kujutust t a s a p i n n a l. Selle tõttu on tähtkujud kaardi keskel suhteliselt väksemad kui kaardi ääre pool. — Kriipsukestega on ühendatud heledamad tähed, mis vastavale tähtkujule teda iseloomustava kontuuri. Taevaval me neid muidugi ei leia, vaid peame ühendusabisirged mõttes ette kujutama. Selle kaardi abil võib juba teatud määral tutvuda tähistaevaga. Olgu selle kohta veel mõni selgitav sõna.

Põhjahorisondi kohal me leiame üldtuntud tähtkuju, Suure Vankri (1). Algaja võtku teda oma vaatlustel lähtekohaks. Suure Vankri kaks „tagumist“ tähte (ratast) viivad Põhjanaanela (2, a) poole. Ta on ainus täht, mis taevavõlvi igapäevasest pöörlemisest ei võta osa, sest ta peaaegu täpsalt asub ettekujutatava telje ühel otsal.

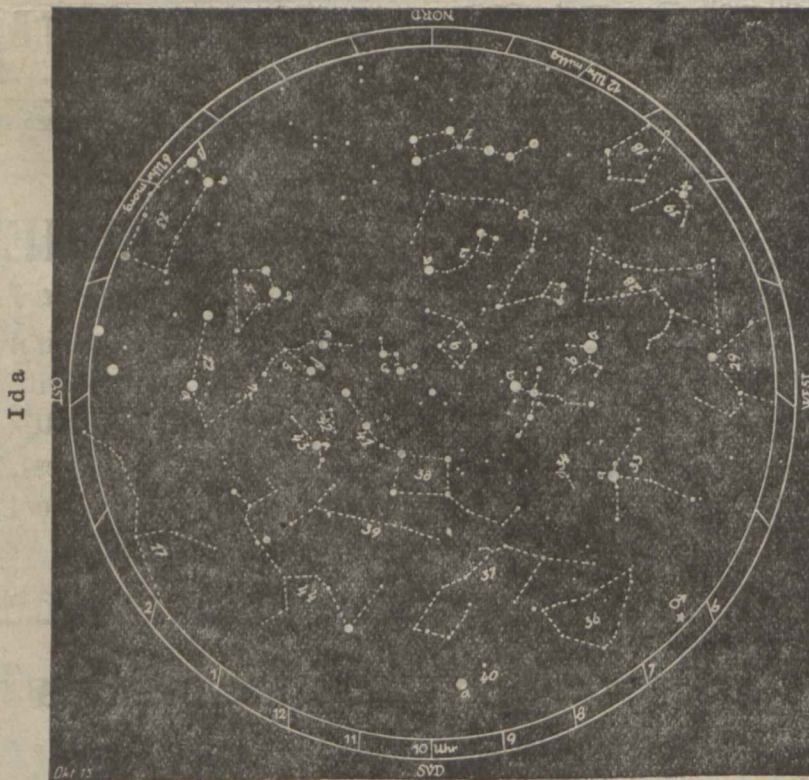
Peamiselt on neli tähtkuju, mis iseloomustavad „põhjaringi“. Põhjanaanelast teisel pool ja umbes sama kaugel temast asub laiaksvenitatud W-kujuline Kassiopeia (3). Põhjanaanelast ja Suurest Vankrist vasakul, s. o. lääne pool on Kandle väike tähtkuju (9). Temast peatäht on Veega (9, a). See on üldse heledamaid tähti taevast ning selle tõttu kergesti leitav. Otse vastassuunas, s. t. idas leiame Veomee h e e tähtkuju (4) peaaegu sama heleda tähega kui Veega, Kapella ga (4, a). Tähtkuju kontuur koostub viiest heledamast tähest. Heledamatest tähtedest leiame veel Veegast vasakul (läänes) ja temast kõrgemal Deneb'i (7, a), Luiges (7) ja temast allpool vasakul Atair'i (33, a) Kotka kujus (33). Parem pool Kapella all särab ilusa punase helgiga Aldebaran (12, a) Sõnnis (12).

Püüdku õppija leida ja meeles pidada nimetatud tähed, võttes abiks meie kaardi, ning katsugu pärast tutvuda ka teiste kaardil märgitud objektidega. Järgmine kord anname selle kohta jälle seltsusi.

Uurides tähtkujusid on väga kasulik teha joonis, märkides tähtsamate gruppide kontuurid. Olgu tulemused alguses ka õige jämedad ja olgu vaatlaja saavutus alguses ka vaid tarvitatud kirjaümbriku teisele poolele kiirelt tehtud väike skits, siiski on juba püües üles tähendada nähtut kasutoov ja mälule abiks. Mida täpsem on aga joonis, seda suurem on muidugi tulu. Pärast vaatlust, minnes tuppa, võrdleme joonist siin antud kaardiga, loeme ja peame meeles, mis on tähtkujude ja heledamate üksikute tähtede nimed.

Ärgu võetagu alguses liiga palju ette. Aitab juba, kui esimesel vaatluspäeval õpime tundma ainult mõne tähe või tähtkuju, minnes alles hiljem edasi.

Põhi

Lõuna

Tähistaevas oktoobrikuul. 1. Suur Vanker, 2. Väike Vanker (a — Põhjanaanel), 3. Kassiopeia, 4. Veomees (a — Kapella), 5. Perseus (β — Algol), 6. Tsefeus, 7. Luik (a — Deneb), 8. Draakon, 9. Kannel (a — Veega), 12. Sõnn (a — Aldebaran), 13. Kaksikud (a — Kastor, β — Polluks — heledam), 18. Bootes (a — Arkturus — ei ole kaardil näha), 19. Põhja Kroon (a — Gemma), 33. Kotkas (a — Atair), 38. Pegasus, 41. Andromeda, 43. Jäär — Teised on nõrgemad ja vähema tähtsusega tähtkujud.

Päike läheb sügisel päev-päevalt varem looja. Seega kasvab sügis-kuudel võimalus vaadelda tähistaevast soodsamail varasemal õhtutundidel, mil juba täiesti pimedal taevafoonil meie ees laotub terve tema hiilgus ja sära.

Vahel paneme tähele, kuidas langeb hele lendtäht. Mõni liigub aeglasemalt, mõni kiiremalt, kusjuures ühed on punast, teised rohelist jm. värvust. Üksikutest jääb ilus tuhmhall juga järele. — Kõike seda on huvitav tähele panna.

Pöördagu tähelepanu ka Kuule, mis mõnikord heledalt valgustab

ümbrust, mõnikord aga puudub hoopis tähtede vahelt. Tehke igakord, kui vaatlete, temast joonis, kuidas ta näeb välja (täiskuu, esimene veerand jne.) ja kus ta asub, nii üksikute tähtede kui ka mõne puu, maja või muu sarnase eseme suhtes, märkides juurde vaatlusaja. Pärast, võrreldes üksikuid jooniseid omavahel, paneme tähele nii mõndagi huvitavat.

Planeetidest on praegu nähtav vaid Saturn. Ta asub lõunataevas ja on seal kõige heledam täht, — me leiame teda selle tõttu kerge vaevaga. Ta loojub kesköö paiku.

Valve Saretok

Kas on Kikis sangarlikkust?

Kiki on alles hiljuti lõpetanud rooma muinassangarite lood, tuhinnud rüütli-ja röövliromaanes ja keskaegseis sõjajuttus ning temas korruga on ärganud tuline armastus vanule sangareile. Ta vihkab oma nukke ja klaveriharjutusi, sest neis pole midagi suurt. Ta korruga elab nagu muinasmaal, ei näe ega kuule midagi oma ümbruses, vaid aina mõtleb vanust õilsaist, uhkeist ja kartmatuist sangarist.

Kikiga on aga lugu nii, et ta usub, et ta kõike suudab. Ei ole talenti, mida Kiki ei usu omal olevat, pole tegu, mida ta oma arvates ei suudaks korda saata. Ja kui ta nüüd mõtleb, kas ta ise küll suudaks hakkama saada millegi sangarliku ja õilsaga, seda kindlam ta on, et ta suudaks — peaaegu. Sest julgust tal juba on ja tahtmist ka ja mis veel puudub, seda ju võib järele vaadata raamatuist ning pisut veel narjutada. Aga mis puudub täiesti, on võimalus. Kuigi Kikis on sangarlikkust nii palju, et ta seda tunneb keemas veres ja südames, ometi pole kuski võimalust näidata seda ja see on ju kole. Lausa kole, kui proosaliseks ja tavaliseks on muutunud praegusajal elu! Oleks tuleks väike sõdagi või röövitaks ära mõni sõbrust...

Nii pole siis ime, et Kiki ühel lõunasöögil traagiliselt teatab, et elu on väljakannatamatu. Vanemad vaatavad korraks teineteisele otsa ja neis on sedapuhku sangarlikkust, kuna nad suudavad püsida tõsiseina.

„Minu arvates elu peaks olema üsna talutav“, lausub ema, „näiteks täna, kus magustoiduks on vahukoore. Mis sa siis veel enam tahad?“

„Korda saata suuri tegusid!“ hüüab Kiki pühalikult. Niisama pühalik on vaikus, mis järgneb tema sõnule. Vanemad on lihtsalt masendat nii kõrge vaimulennu ees.

Ema vaatab isale süngelt otsa, sest vahel juhtub, et too on ettevaatamatu küllalt vaia naerma oma suurejoonelist tutart ja ema kardab, et Kiki selle tagajärjel muutub kinniseks ega julge enam usaldada oma vanemaid. Isa mõtleb kiiresti millelegi väga kurvale ja püüab vaikida.

Kiki on hadas, sest ta ju ei tea, kuidas ta mõtleb seda.

„Tean vaid, et ma tahan ja suudan korda saata midagi suurt ja õilsat, kui vaid tuleks võimalus seks. Aga näete, midagi ei sünni enam praegusajal. Pole ristiriituleid ega ehtsaid rooma sangarid, pole kuningapoege ega uhkeid röövleid —“

„Jah, enam ei raiuta päid inimesil kapis, ei pooda inimesi lihtsalt dekoratsiooniks ega pisteta parim sõber surruks sellepärast, et talle ei meeldinud meie kübarasulg ja et ta sellega haavas meie au. Ni kuulutata sõda sellepärast, et üks kuningas pakkus pidusöögil teisele liig hapu õuna, ei norita esimese vastutulijaga tüli, kuna ta juhtumisi on teist usku või teisest rahvusest. Ja nõn-

„Tema ilmavalu pidi olema küll määratu“, ütleb ema viimaks täis aukartust nii suure tunde ees, „et ta unustas vahukoore.“

Kiki maandub tusasena sohvanurgas ja tunneb enese ääretult mahajäetuna. Isegi Tedi-karu vaatab talle otsa ironiliselt, näib talle. Aga vaene Tedi peab sellesse uskuma, et Kiki juba end naerda ei lase. Ta leiab enese heitunud voodi all.

Kiki võtab kätte mingi romaani Richard Lövisüda ja püüab unustada praegusaja julma ja igavat maailma. Ah, kuidas küll tema, nii sangarlik ja suurehingeline, võis sündida alles nüüd?!

Suured mõtted teevad aga väsinuks. Ja nii Kiki ei saa arugi kui juba tukub. Ent läbi une ta tunneb korruga, et on väga palav ja kui ta avab silmad, leiab ta oma suureks hämmastuseks, et polegi talv, vaid on ainult liiv ja liiv ja veel kord kuum liiv ta ümber. See on mingi kõrb, saab Kiki aru ja korruga ta ei muretsegi enam muu võimaluse üle, kui võimaluse üle pääseda siit välja. Sest samuum — tänan!

Kaugelt paistab palmitukke ja Kiki, palavusest hooimata, pistab sinna poole jooksu. Jalad vajuvad sügavasse liiva, üks kingist libiseb jalast ja kaob, Kikile meenuvad kõik kõrbekiskjad, kui ta asjatult tuhnib liivas. Ei või pealegi ka kindel olla, kas mitte elevandid ja jõehobused ei ilmu kustki. Kiki küll teab väga hästi, et nad ei sobi kõrbesse, aga seda Kiki sugugi ei tea, kas ka need nad seda teevad. Igatahes on tark tegu plagada siit rutem kui muidu eemale. Sangarlikkus ja suured teod... tee sa suuri tegusid paljaste kätega mõne lövi või hääni vastu!

Kiki tuju on üsna vilets, kui ta peale pikka ja hirmurikast sibamist jõuab palmideni, leides rahuldusega, et ta kahtlemata on sattunud oasi. Sangarliku noore daami pilves nägu selgineb veel enamgi, kui ta näeb, et meelitavalt vuliseva allika ääres sööb laisalt roatu hobune ja ühe palmi tüvele toetub — ah, sa armas Jumal, päris elus rüütel! Kiki hing jääb kurku kinni ja silmisse ilmub ärevusepisaraid. Sest mida rohkem ta rüütli silmitseb, seda kindlam ta on, et...

„Minu nimi on Kiki Meelismaa,“ astub ta julgesti ja särades rüütli ette, sirutades tolele käe. „Ja teie olete päris kindlasti vahva kuningas ja rüütel Richard Lövisüda.“

Rüütel võtab Kiki käe kaunis ehmunnult, sest see tekkis tema ette täiesti ootamatult ja üldse on ta rüütli silmale võrdlemisi harjumatu nähtus. Aga ta vastab siiski:

„Seda nüüd küll, see ma olen. Aga kust tuled siis sina nii järsku, poiss? Sul on kummaline nimi ja veel kummalisemad on su rõivad. Kes sa oled üldse — nii väike ja üks kõrbes?“

Kiki neelab solvamise „väike“ viisakalt alla ja kostab ausalt:

„Mina ei ole kellegi poiss, olen koolitüdruk Beestist. Kuidas ma sattusin siia, seda ei tea ma isegi.“

Richard Lövisüda vaatab Kikile kaastundlikult ülalt alla. Pisike on saanud päikesepiste. Nähtavasti kuskilt röövitud ja unustet kõrbe...

Kiki ise saab väga hästi aru, et rüütel teda ei mõista, kuid ta ei oska ka

da edasi. Vaene Kiki, asi on tõepoolest halb, midagi meeldivalt huvitavat ei sünni enam.“

Ema ehmatas, sest isa läks liiale. Juba, näe, Kiki tõusebki, solvat ja tähtis kui Seeba kuninganna.

„Muidugi ei võta te mind jälle tõsiselt“, ta ütleb ülalt alla. „Kuid seda juntus kõigi suuri inimesiga, et neid alulnaerdi.“

Ja ta lahkub, jättes vanemaile vaba voli anduda heale tujule.

teisiti seletada oma päritolu ja jääb sellepärast tõe juure. Ta seletab, kui palju ta on kuulnud vahvaist sangarist, nende hulgas ka Lõvisüdamest, kuis teda see kõik on nii väga vaimustanud ja kuis ta ise tahaks ka millegi suurega toime saada. Ta ütleb, kui väga õnnelik ta on, tutvudes Lõvisüdame enesega ja palub, et too võtaks tema eneseie kannupoisiks, nii, et tema, Kiki, saaks edaspidi näidata, mis tema suudab.

Richard Lõvisüda on hästi puhanud ja söönud, sellepärast ta võtab väikese seikleja lõbusast küljest.

„Nii,“ ütleb ta vaarika tõsidesuga. „Sa tahad mind saata siis ristisõitudel ja usud, et sul on sangarlikkust küllalt. Ilus. Tule siis ja istugem siia puu alla maha ja sina räägid mulle, millised on seni olnud sinu eluviisid, kuidas sa oled täitnud tänini oma kohuseid ja siis vaatame, kas sinust saab õiget ja vaprat rüütli.“

Kiki istub kuulekalt Lõvisüdame kõrval ja püüab mõelda oma senisele elule, elule, kus pole kunagi võimalusi näidata, kui palju on sinus suurt, vaprat ja sangarlikku...

... Alli, Meelismaade teenija, pole tõepoolest selles süüdi, et Kiki on alles kooliplika ja peab tõusma igal hommikul kell seitse. Aga Kiki on igakord tõustes temale nii pahane, nagu oleks Alli talle äratamisega teinud maailma suurt kurja. Sealman Alli aga on tõusnud juba kell kuus ja noolitsenud selle eest, et Kiki saaks sooja eine, et toas oleks vett ja kingad puhastet, Alli aitab panna raamatuid kokku — selleks ta on isegi tunniplaani õppinud pähe ja vahel teeb seda paremini kui Kiki ise — ja üldse teeb kõik, et Kiki korralikuna ilmuks kooli. Kui Allit ei oleks, Kiki unustaks pooled asjad ja kindlasti nälgjasa hilineks esimesse tundi. Kahjuks pahur tõusja ei mõtle kunagi sellele ja igal hommikul näeb Allis lausa vaenlast, kaitlebki teda vaenlasena. Vahel on äratajaks ema, temaga Kiki ei julge küll päris tülli minna, kuid ema ei või kiidelda, et tal oleks kuigi armastusvaarne tütar.

Enamasti väljub Kikiga ühel ajal majast ja läheb samasse kooli naabri Tiina. Ja Kikil kunagi pole teha muud paremat, kui praalida tema ees, et ta eile sai isalt jälle uue huvitava raamatu või et ema laseb talle teha sinise sametkleidi või et ta läheb pühapäeval teatrisse — tingimata ta raägib Tiinale midagi sellist, sest Tiina ema on vaene ja Tiina peab ilma jääma nii mõnestki kaunist, mida Kiki saab oma vanemalt kergel käel. Kiki on tähele pannud, et Tiina pisut kadestab teda ja selle asemel, et loobuda teisele põhjuse andmisest nii inetuks tundeks, Kiki aina õnutab seda, tundes eriti oma pahurail hommikutundel teise kadestust näost suurt mõnu. Ta ei leia aga sugugi, et see oleks Tiinast eriti sangarlik, lubada siis tund hiljem, maha kirjutada enda vihust matemaatika. Kiki leiaks, et Tiina oleks lihtsalt kummaline ja ebatooverlik, kui ta ei lubaks.

Looduslooõpetaja härra Tuulik on haruldaselt hea inimene ja peamiselt haruldaselt hea loomuga õpetaja. Ta saab harva vihaseks laste väikeste ulakusile ja kui ta ka on pisut pahane, ta kunagi ei kärgi ega karista. Muidugi on terve õpilaskond seda hakanud kasutama kurjasti, eriti poisid. Härra Tuuliku tundide

ajal vahel on lahti lausa mürgel, mis mõnikord on pannud tõsiselt mõtlema direktorigi — kas mitte kõrvalda? õpetajatoolilt inimene, kellel on nii vähe autoriteeti? Aga siis ta peab mõtlema, et proua Tuulik suri äsja, jättes järele kolm väikest tüdrukut ja ta loodab, loodab, et kord härra Tuuliku tundides kunagi muutub paremaks. Võibolla see muutukski, kui direktor oskaks panna õpilasi mõtlema tõsisemalt järele selle üle, kuidas nad tasuvad härra Tuuliku headust. Seni aga tasutakse seda nii: tunni ajal õhk väga sageli lihtsalt kubiseb paberlennukeist ja hernekuulikest, esimeses pingis veavad paar poissi sõrme, tagumises asutatakse jalgpalliklubi ja peetakse kohe esimene koosolek, mõni loeb põnevusega oma kriminaalromaani ja käratab vihasele naabrile, kui too teda segab; üks sööb õuna, teine pähkleid, kolmas teeb eesti keele kirjatööd. Kiki, kes kõigest vaimustub põhjalikult, teeb ka härra Tuuliku tunnis kaasa põhjalikult: mängib oma pabernukkudega, räägib Tiinale viimase filmi, mida nägi „Glorias“, laseb Tiinal enesele kaarte panna ja ümised poistega kaasa:

„... rigaraga-rigaraga
töötab Tuulik raginaga...“

Härra Tuulik oma õnnetuseks nimelt põristab „r“ tähte...

Kui lõunaks saab peedisuppi, on lahti suur kisa. Peedisupp! Alli ja ema teavad ju väga hästi, et Kiki seda ei võta suu sissegagi! Mis sellest, et saab muudki, ent see on ju lausa Kiki solvamise, et see roog üldse lauale tuuaksegi! Kui ema siis tähendab, et peedisupp on isa lemmiktoit, kehitab Kiki õlgu. Tema meelest on isalt pisut lapsik pöörata nii palju tähelepanu söögile ja rikkuda nii oma tütre tuju...

Kiki vanemad armastavad väga muusikat ja sellepärast nad on ka soovinud, et Kiki saaks klaveriõpetust. Ega's Kikilgi ole suurt muusika vastu — grammofonis ja kontserdil ta on üsna nauditav, ent teine on lugu, kui pead harjutama heliredeleid ja etüüde. Ema ei nõua küll, et Kiki peaks harjutama mitu tundi, ent ta nõuab igatahes, et Kiki teeks seda iga päev ja väga korralikult. Kiki olevat kunagi ise väga õnnelik selle üle, et noorena harjutas põhjalikult, ent Kikile tundub väga igav teha midagi, mille tagajärgi näed alles aastate pärast. Ta tunneb re-mažoori juures, kuis kiheleb kõik temas ja tahab

välja ja kui ema paneb noodipuldile Czerny-vihu, ta kohe uluks kannatamatusest. Ema aga ses asjas kunagi ei anna järele ja neil on sellepärast olnud väga palju tusaseid tunde. Kui isa siis tuleb koju ja tunneb, et õhkkond on pisut jäine, ta püüab paari naljaga üldist tuju jälle tõsta. Ema muidugi naerab õige varsti, ent Kiki püsib vihasena. Ta tahaks nagu oma halva tujuga emale kätte maksta...

Kui ainsat last Kikit võrdlemisi hellitatakse. Ent voodis peale kella kümnet lugeda — seda isa ei luba milgi tingimusele. Nii kahju oleks, kui Kiki peaks oma ilusail siniseil silmil kandma prille, saades just sesse ikka, kus tütarlapsel armastavad tantsida ja käia pidudel! Kiki leiab naljaka, et isa kõneleb tema silmist nii ja vahvasti loeb õhtuti peale kümnet edasi. Ta teab, et vanemad ei tule luurama, kas ta peab sõna. Ja Allile ta laenab oma toredaid romaane ja maskeraadiks oma kena käevõru, mille vanaema kinkis sünnipäevaks, kui too ei ütle vanemaile, et ta sageli, tulles kinost keskoõ paigu, näeb tuld Kiki aknais...

„Noh,“ ütleb Richard Lõvisüda julgustavalt, „kõnele nüüd, poiss. Kõnele, millega oled harjunud, mida oled teinud ja siis näeme, kas sa oled kõlvuline ühe sangari kannupoisiks.“

Ent Kiki vaikib. Ükski vägi ei saa praegu sõna tema suust. Ta vaatab oma südamesse ja näeb, et sealt korraga on kadunud sootumaks kõik suured ja julged mõtted. See vist ikka on nii, kui pisut mõtled oma tõelisile tegudele ja kui kohtad kedagi, kelles tõesti on sangarlikkust... Väga piinlik on. Ja rüütel Lõvisüda ootab. Ah, Kikil on nii hirmsasti piinlik... nii piinlik, et...

Et lausa õnn on, et ema nüüd ta äratav.

„Kuidas see tuleb, et sa magad päeva ajal, Kiki?“ Ta on hämmastunud, sest Kiki ei tee seda kunagi.

Kiki ei kuule ta küsimust. Ta on ärganunagi veel mahalöödud ja häbelik.

„Ma lähen kohe klaverit harjutama, ema,“ ütleb ta tasa. „Ja homme olen loodusloo tunni ajal vakka kui sukk. Ja Tiina... Muidu ma ei või Richard Lõvisüdamele silmigi vaadata.“

Ema läheb kiiresti isa tuppa ja istub seal toolile.

„Meie tütar on oma romaanest natuke napakas,“ ohkab ta tõsise murega. „Ta peab saama rohkem värsket õhku!“

Micki-Hiirekese kiri koolist.

Täna, kui tuln koolist, nägin omnibust. Ega ses nüüd midagi imet ole, neid näeb iga minut, aga see „omni“ oli üpris veider. Muidu nagu teiseidki — suur, punane ratastega ja mootoriga kast, aknad ees — aga rattad, nimelt kaks esimest, vingerdasid vahvalt. Ikka võnkadi-võnkadi. Naljaks oli vaadata — naersime, mis jõudsime. Kuid mulle tuletas see vingerdamine midagi meelde: teate, vahel, kui õpetaja väga kuri on ja sind vastama kutsuvad. Eks löö siis jalgades nii hirmus hellaks ja kui käid, siis liiguvad jalad ka võnkadi-võnkadi — just nagu tšarlestonis.

Mul muidu säärast tunnet pole, ainult vahel ajaloo tunnis... Seda õpetab meile preili-õpetajanna ja poisid kutsuvad teda „Maimuks“. Nimi on ilus, aga preili nõuab palju. Ikka nii ja nii palju lehekülgi ara õppida ja konspekti kirjutada, ja veel see, mis ta tunnis rääkinud — ning seda juba ei jõua.

Noh, ükskord ta siis kutsus mind vastama. Läksin sinna tahvli juurde ja ootasin hirmuhigis, et mida nüüd küsitakse. „Noh, selgitage mulle, ee... et... ee, mida ma eelmisel tunnil rääkisin.“

Mul süda kohe kergem, et seda tean

nüüd küll. „Teie eelmisel ajalootunnil alul ütlesite: „istuge“ ja järgmine sõna oli „vaikust“. „Miis?! Selgitage ligemalt!“ kostis „Maimu“ hele hää — ta ei olnud mind vist kuulnud.

„Sis teie ütlesite, et klass on käitunud kui Enam ei saanud.

„Vait!“ kostis hää, „selgitage Eesti ajaloo alguspäevist!“

Seda ma kahjuks ei teadnud. Aga kas see on õiglane, et ei lastud mind vastata, mida ma oskan!

No-jah, tagajärg oli, et pandi mulle 2 ja saadeti kohale.

Teinekord juhtus, et oli kange laulutuju. Järgmine tund pidi ka laulmine olema, siis oli kõik õigel ajal. Timmisin siis vahetunnil oma häält. Proovisin alul heliredelit ja siis laulsin seda vana laulu: „Vares vana linnukene, saba taga tillukene . . .“

Esimest korda ei tulnud hästi välja, aga teisel katsel läks mis müriseb, just nagu „kakafon“ — kiitis üks. Korraga tundsin, et mingi käsi sasib mind juustest ja raputab! „O-oh“, mõtlesin, „juba jälle need kuuenda klassi poisid mind kiusamas. Aga seda kahetsevad nad, ja lõin väiest jõust jalaga tahapoole. Halb aimus asus aga südamesse. Pöörasin peaa, nii palju kui see andis — pidin minestama. Mulle läikisid vastu kaks prihkiiaasi — koojuhataja! Nüüd

lõid jalad jälle nõrgaks, keha muutus higiseks, aga pea rappus koolijuhataja käes, kui takukoonal . . .

Aristus tuli õige mitmekesine ja ränk. Kiri koju, mis esile kutsus ühe sakkimise isa poolt. Pühapäeval kolm tundi kinniistumist ja tund aega kuuenda tunni ajal kuuendas klassis nurgas seista (meil oli iga päev ainult viis tundi).

Oli ikka narr küll seal seista — teised vaatava ja nirvitavad — pärast hakkas päris huvitav. Tookord oli füüsika tund ja õpetaja — hüüdnimega „Noonius“ — jutustas parajasti kangist ja plokist.

Mulle meeldis see värk palju rohkem kui lennuasjandus. Näed, pole muud vaja, kui tevas ja tõsta hiigla suuri raskusi üle. Ehk jälle plokk — tõmba veepange kui udusulge!

Järgmisel päeval seletasin seda asja ka oma klassi poistele: „Näete, siin on üks kapp! (näitasin klaasustega kapile). Kas usute, kui mul oleks üks tugev, pikk latt, liigutan selle paigast või tõstan üles!“ Proovisid poisid, ei jaksanud palju liigutada. Ütlesid, et ega ma ka ei jõua. „Tooge mulle latt — küll siis näete, et saan.“

Toodi salaja vahva latt. Pistisin otsa kapi külje alla ja proovisin kangutada — kapp ei kõssanudki — poisid aga küll, hirvitasid mis kole ja ometi pole

viisakas ügimese üle naerda. „Ma arvasin, et see kapp on kergem; näete aga — päris pirakas kohe,“ vabandasin, „kui aga appi tulete, sis liigutame mis mürin.“ Noh tulidki — terve klass. „Üks, kaks — korraga,“ ähkisin. Hurr! Kapp tõusis! Rõõmuhõhsete saatel, tae jõuga, kergitati mis jõuti — kuni juhtus katastroof! Kapp kaotas tasakaalu ja langes hiigla prahvatuse ja klirinaga küllili, otse kõrvaloleva klasiukse ette! Kõik kahvatusid — mina ka! Kapp ümber, üks jalg alt ära, klaasid purud ja seesolevad asjad segi, kui „rasolje“. Ning kõige hullem oli veel see, et kapp sulges põgenemistee — ukse: ei saanud varvast ka lasta; ole nagu lind puuris! — —

Omalt poot soovitan mitte sääraseid füüsikakatseid koolis korraldada, võib kurvalt lõppeda . . .

Teie tegev rüüsik

ja tõsine teadlane

MICKI-HIIREKE.

**Ostke
Akadeemilisest
Kooperatiivist!**

Hommikul vara tõusis ta ja sammus edasi — hommikusele päikesele vastu.

Varsti jõudis Hatako maale, kus mets oli veel süngem ega olnud näha ei inimesi ega loomi. Laiad jõed, milliste vetel ei libisenud lootsikuid, lõikasid kohisedes maapinda. Krokodillide hiigelkehad lamasid kaldal, kohutades rändurit, kes ujudes pidi ületama veed.

Kord õhtul tuli Hatako suuri vaevu pilliroogu läbistades teisele jõekaldale ja silmas seal oma suureks rõõmuks laia teed. Ööseks valmistas ta omale aseme suure viigipuu juurte vahel, mis rippusid jõe kalda kohal, moodustades lehtla taolise onni.

Kogu öö värises ta palavikus ja ärkas hommikul piinatud näljast ja külmast. Vaevalt jõudis ta välja ronida oma varjupaigast, kui ta kuulis inimeste hääli. Kohkunult ümber vaadates nägi ta väikesi, musti inimesekesi*, kes askeldades sõelusid maas lamava antiloobi keha ümber.

Hatako tahtis end peita, väikesed inimesed aga olid teda juba märganud ja kadusid ehmatanult hüüatades. Ainult antiloobi pruun keha jäi legendikule. Väljakannatamatu nälg, mis lämmitas kartuse, sundis Hatako paari hüppega liginema saagile. Pikemalt aega viitmata raius ta oma terava noaga ära tüki looma kintsust ja lõi hambad alles sooja, verisesse lihasse.

Käabuste suguharud elutsevad Kesk-Aafrikas, Prantsuse Kongos, Loango läheduses ja m. Nende iseloomustavaks omaduseks on väike kasv, kollakas kortsus nahk, väikesed silmad, väljaulatuvad põsenukid. Elavad peajasjalikult jahist.

Vend! Aga sina, valge nõid, sina, koer, pead kannatama selle eest.“

Viimase lause ta karjus, unustades kõik viha ja kurvastuse pärast ja ruttas jookstes misjonäri kanderaami järele. Nähes ta alasti verepitsmetega kaetud keha põgenesid kandjad, jättes kanderaami sinnapaika. Hirmust tardunud misjonär istus hetke liikumault, nähes aga Hatako teravat nuga ja halastamatuid armi, naaras ta raske ristikuju oma kõrvalt ja viskas selle kallaletungijale näkku.

Metslane tuikus. Misjonär kasutas silmapilku, võtis mantlihõlmad kokku ja pistis jooksema. Kostasid paugud. Valvurid kuulsid kära ja ruttasid appi. Ühe hüppega oli Hatako tihnikus.

Lualaba jõe vesi punas loojeneva päikese käes otsekui veri. Must käsi tõstis väätide narmastiku ja vaikselt libises lootsik vette. Hatako istus lootsikusse ja hakkas sõudma. Jõeale välja jõudnud, avas ta oma kotikese ja pikkamisi, ükshaaval viskas ta neli inimese kõrva jõe tumedatesse voogudesse.

„Vesi, võta nad! Sa näed, ma täitsin oma vande! Neid on neli. Nüüd ma lähen minema, et valged mind kätte ei saaks.“

Nende sõnadega haaras ta möla ja lootsik kadus kiiresti õhtuses udus.

Kolmas peatükk.

Jõudis kätte kesköö. Sadas tihedat vihma, kui üksik aerutaja paadi kaldale tõmbas seal-samas kohas, kus hulgana oli koos samasuguseid sõidukeid. Lootsiku hoolsalt kännu külge

Endu nägemus naeltest.

Juhtus kord niisugune lugu meie vana tuttava vigurivändaga: Istus ta oma veoauto ees ja ladus sellele pakkusid. Äkki midagi nagu kriimustas sõrme. Endu vaatas — autolauast oli naelaots väljas. Endu ei hakanud naela tagasi lööma paika, vaid tõmbas — nael tuli välja. Sealsamas aga juhtus veel midagi muud: naela kõrvale põrandale langes laud veoauto otsast. Ja ühekorruga polnud autost ega koormast muud järel kui lauatiigid, pakud ja rattad.

Endu kõrvale aga oli hüpanud mitu naela.

Endu istus pingile — järsku hakkas iste ta all kõikuma, pingiljalad läksid laiali. Raksatus — ja pinki polegi enam. Jalad, istmelaud, kõik laiali, Endu ise istukil maas ja väikestele naelakestele on seltsinud juba suuremaid.

„Või mi,“ ütles Endu. „Pink siis

enam ei olegi. Mis nüüd aga edasi saab?“

Endu tõuseb põrandalt üles ja ajab enda püsti kapi najale toetades. Niipea aga, kui ta kappi puudutab, hakkab see värisema ja juba langebki uks välja raamidest. Vaevu jõuab Endu eest ära hüpata. Uks kukub raksatades maha, ukse järel aga langevad raamatud. Naelte hunnikusse aga lisanduvad uued, kuhi kasvab. Nüüd on naelu juba suurem hulk, vähemaid ja suuremaid, ja naeste hulgas paistab ka kruvisid.

„No nüüd on kapp ka otsas,“ ütles Endu. „Nii võib enne isa kojujõudmist veel kogu korter ära laguneda. Võib-olla et siiski isa enne koju saab. Isa tuleb kell neli, praegu on kell...“

Endu pöörab pilgu kellale ja nüüd juhtub kummaline lugu. Midagi naksatab kellas ja järsku

hakkavad sealt kukkuma kruvid, rattad, vedrud, osutid. Kella osi sajab otsekui herneid. Varsti on kõik maas, kella enam polegi seinal, naeltehunnik aga kasvab Endu ees.

Endu läks aknale ja vaatab tänavale. Akna alt läheb parajasti mees, portfell kaenlas. Endu karjub:

„Tulge appi, siia, mul laguneb korter käest! Naelu koguneb ikka rohkem.“

Möödamineja tõstab pea ja küsib:

„Kuidas nii, mis lagu...“

Ta ei jõua lõpetada, vaid hüppab kui jänes eemale. Sealsamas aga, kus ta parajasti seisnud, lendas kõnniteele suur plekksilt.

Mees vaatas silti. „Jah, laguneb küll“, ütles ta siis ja sammus edasi piki tänavat kiiremalt kui enne.

Endu juure aknalauale aga langes kolinal suur raudkonks.

Kolina peale pistis lehenaine nurgal pea välja kioskist.

„Mis lahti on?“ hüüdis ta.

kinnitanud, võttis inimene mõla õlale ja hakkas kindlal sammul minema vaevalt märgatavat teerada mööda padrikus. Nõrgad tuled, koerte haukumine ja inimehääl kuulutasid varsti inimasulate lähedust. See oli manjema suguharu küla.

Teekäija suust tuli pikk kisa; sellele vastu teeks kostis kisa onnidest ja mitu inimest tuli välja vastu võtma kohalejõudjat.

„Sina, Hatako! Tere tulemast!“

Ta viidi kõige suuremasse onni. Seal tule ümber istus juba mitu meest, keda vaevu sai üksteisest eraldada ruumi täitvas kibedas suitsus. Veepiiske maha raputades juustelt, istus Hatako maha ja sirutas kohmetanud käed tule poole. Keegi naistest tõi puukausiga rasvas praetud kartuleid ja asetask selle uustulnuka ette. Onni peremees lisas kostile juure mõned kuld kollased banaanid, neid lahti lõigates suu- rest laes rippuvast kobarast.

Ahnelt hakkas Hatako sööma.

„Jutusta! Kas valge võlur oli rasvane?“ küsis üks meestest.

„Oo, ta on hästi paks! Ma nägin teda!“ hüüdis teine elavalt ja osutas käte abil ta kõhu ja näo uskumatut rasvasust. Mehed naersid valjusti.

Vaenlase mainimisel ilmus Hatakõ näole vihkamise ilme. Ta ütles:

„Ma ei tabanud teda, kuigi ta oli üsna ligidal, ta lõi mind aga oma fetisiga, näed siia...“ Ta näitas verdtilkuvale haavale otsal.

Edasi süües jutustas Hatako oma seiklusi.

Teda kuulati vaikides ja ainult vahetevahel hüüdis üks või teine hääl ertatult: „Ho!“

„Kas arvad, et võlur su ära tundis?“ küsis onni peremees. Hatako noogutas jaatavalt. „Siis saadavad nad varsti oma askarid kõigisse meie küladesse sind otsima. Täna võid veel puhata meie juures, varsti aga pead asuma teele ida poole. Seal on maid, kus valitsemas teised valged, mitte belglased.“

Vanamehel oli õigus. Juba teisel päeval kuulis Hatako eemalt signaaltrummi tumedat põrinat metsa vaikuses.

„Kuulake kõik! Manjemad, kuulake! Askarid tulevad ülesjõge... Nad otsivad üht manjemat... Peitku end otsitav hästi“...

Trumm külas vastas tumeda raske põrinaga: „Kuuleme!“ Ja varsti väikese vaheaja järele hakati äsja saadud teadet edasi andma teistele küladele.

Järgmise päeva koidikul lahkus Hatako jäädavalt manjemade juurest. Pikki nädalaid hommikust õhtuni sammus ta läbi lõpmatute tumedate metsade. Harva nägi ta oma teel küla ja veel harvem tihkas ta külastada mõnda nähtud küla. Igasühes neist asus teistsugune, võõras suguharu, kes rääkis oma keelt, evis oma kombed ja kohtles võõrast umbusklikult, isegi vaenulikult.

Õhtu jõudes üksildane rändur hiilis põllule, haaras kiirelt mõned viljad, mõnikord sai ta kätte eksinud kana või isegi kõhna koera ja ruttas oma juhusliku saagiga metsa, ainsasse kindlasse varjupaika, söi ja heitis magama suurte puude juurte vahel kerra tõmbudes.

Endu ütleb temale aknast:

„Hoia alt, kohe algab sinu juures ka see lugu.“

Naine hakkas kioskist rutuga välja ronima, ühes temaga aga langesid koost ka kioski seinad. Kõik, mis tal seal sees oli müüa, lendas välja tänavale. Pudenesisid lehed, paberrossikarbid, tikutoosid, ajakirjad. Naine ise kukkus maha, käed laiali, otsekuil kilpkonn. Kioski katus kõige peal, asjade otsas. Rahvas jooksis kokku.

„Naelad andke siia minule,“ karjus Endu aknalt.

Rahvahulga juures peatus veoauto.

„Ma võin haavatu masinal haiglasse viia,“ ütles ta.

Endu aga mõtles: „Eks me näe, kuidas sa tema ära viid.“

Ja niipea kui ta silmad veoautole pööras, on seegi juba lagunenud. Seinad, lauad, juhikong eest, kõik on maas. Jäänud on veel vaid raamistik ratastega.

„Oi, oi,“ karjub rahvas. „Küll on hirmsad asjad.“

„Oodake, hirmsad asjad alles tulevad,“ hüürab Endu aknalt.

Ja ühekorraga hakkas kõik lagunema. Seintelt lendasid sildid,

aknad langevad ühes raamidega, ukсед kolisevad tänavakivide vastu, vankriosad vajuvad laiali, hobuseraud jäävad lamama keset tänavat — kõik kukub ja laguneb ümberringi.

Kõnniteele aga koguneb naelu, suuri, jämedaid, konkse, kruvisid. Väikesed naelad tantsivad kõlinal, tänav paugub ja praksub, inimesed hädaldavad.

„Stop! Aitab!“

Ja kõik on jälle kohal. Tänav on rahulik, ukсед, aknad, seinad, kioskid seisavad ilusti kindlalt koos.

Endu aga võttis haamri ja hakkas naela taguma paigale, et auto ei laguneks ja tervena püsiks. Taob ja mõtleb ise:

„Kena seik, mis ma välja mõtlesin. Väike naelake kargas auto seinast välja, mina aga kujutasin ette, kuidas siis oleks, kui kõik naelad, kruvid ja konksud välja tuleks ja kõik laguneks. Omalgi hakkas hirm — kui niisugune lugu tõesti juhtuks!“

Ei juhtu. Naelad hoiavad kõike koos. Kõik püsib paigal, ei lagune ei kell, ei pink ega aken. Nael on tähtis asi.

alustab taas tuttavat lugu.

Hiljem sööme õhtusöögi ja siis lähen voodi, kus vanaemaga kahekesi loeme õhtupalve. Siis pean jääma magama, kuid kaua veel ekslevad mõtted ringi. Kuulen, kuidas vihane sügistuul lõgistab uste ja akende taga — siis vajuvad silmad kinin. Näen unes, kuidas väike talleke lõdiseb porisel karjamaal, tahan teda kinni katta oma väikese palituga, kuid siis viib tuulehoog minema mu palitu ja me mõlemad lõdiseme külmast.

„Iitsu...“, sosistan läbi une, ning siis tunnen, kuidas mind kellegi käed hellalt tekiga kinni katavad. Avan silmad ja naeratan — see on ju vanaema...

* * *

Taas sügisõhtu. Sammun kalmistu kitsast teerada mööda edasi. Seal valge risti all magab vanaema. Otsekuil mingi nägematu võim kisub mind siia. Istun kalmuäärsele pingile ja ei tea miks meeletust mulle nii elavalt too sügisõhtu, millist kirjeldin. Kaugele hargneb mu mälestuste lõngakera, ning pisarad tulevad mu põsile. Laskun põlvili haa kõrvale ning heldinult sosistan: „Kas mäletad, vanaema, mäletad veel neid õhtuid, kui torm nuttis akna taga, kui ukсед lõgisesid tuules — siis pugest sinu süle. Kas mäletad, kuidas me kord Iitsugi tõime tuppa sooja, kuidas me siis kõik kolmekesi vallatlesime küdeva ahju ees...?“

Mingisugune lootusetu nukrus laskub mu hinge. Pole enam vanaema ega Iitsut... Pole enam iialgi selliseid õhtuid kui siis... Kuid siis tunnen, kuidas kellegi nägematud käed hellalt silitavad mu pead ja tuttav hääl lapsepõlve radadelt sosistab: „Latseke, ära nuta! Juustan sulle muinasjutu seitsmest kitsetallest...“

Eemal sahistab tuul haudadel paberist roose. On hiline sügisõhtu...

18. 10. 33.

Tatsi Ottson.

Noorte loomine.

Sügis- mälestus.

Seisatan toas akna all ja vaatan välja. Hallid pilved kihutavad pöörase kiirusega taevast. Tibab udü ja vihma. Eemal tühjadel põldudel tõuseb paar musta-tiivalist varest ja kaob kaeblikult halli uttu. Kaugel metsa taga logiseb talumehe vanker pikalt ja monotooniselt, otsekuil polekski tal sihti milleni jõuda. Pikkamööda laskub hämarus maale. Kauguses ilmuvad nähtavale üksikud tuled, — on alanud pikk ja hall sügisõhtu.

On igav, sest olen ükski toas; ema ja vanaema askeldavad lauda juures ja isa läks vallamajast posti tooma. Ajan selga vanaema valge lambanahkse kasuka ja jooksen välja karjamaale, kuhu suvel ehitasin puukstest maju ja istutasin puid ning lilli ümber. Vähe eemal seisab koobas, mille kaevasin vihmarvarjuks, kui pidin olema lambakarjas. Viisin sinna alati varju ka väikese tallekese Iitsu, keda vanaema rehetois üles kasvatas. Olime suured sõbrad kahekesi.

Nüüd on aga silagi saabunud sügis. Koopa ümber sahistavad sügisesed lehed ja tundub otsekuil liiguks siingi ringi hallides kuubedes sügisvaimud. Kaeblikult kohisevad kõrged männid, nagu ohates nägematute raskuste all. On

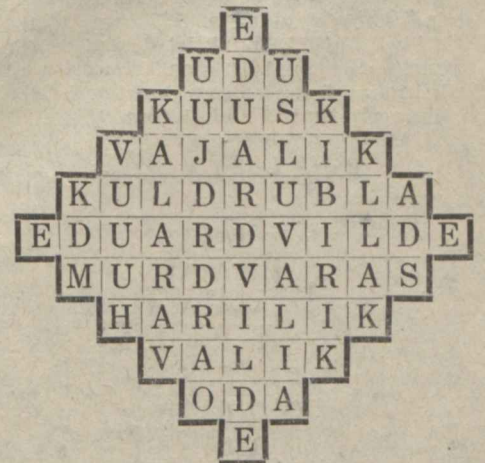
õudne. Jooksen kiiresti karjamaalt kodu poole, ning mulle kogu aeg tundub nagu aetaks mind taga. Hingeldades jõuan lõpuks koju, kus kohkunud vanaema toob mulle suhkruvett ning pärib mis minuga juhtunud. Nii hea on olla nüüd! Ahjus praksub tuli. Ema kettab akna all ja vanaema koorib kartuleid. Näen kuidas ta valelad sõrmed kiiresti liiguvad pöörates poriseid kartuleid ja pikad spiraalsed koored langevad nagu vastu tahtmist korvi. Pööran aeglaselt raamatulehti ja veerin sõnu. Varsti on mõtted jälle mujal ja asjatult seisab lahtine raamat mu ees. „Vanaema, ega Iitsul laudas külm ei ole?“ küsin jarsku ning panen raamatu kinni. „Rumal latseke“, vastab vanaema, „temal ju soe kasukas seljas“ — ning jälle võtab vanaema korvist uue kartuli. Püüan jälle lugeda. „Aga vanaema, mispärast tuleb sügis?“ saan uue küsimusega valmis ning seisn harkjal vanaema ees. „Sügis?“ kordab vanaema ja pühib margi käsi põlle külge, „suve järele tuleb ju alati sügis.“

Vahin kaua kustuvaisse sütesse, kuni lõpuks ema mind mõtetest äratav: „Mine nüüd, kulla latseke, eest — kartulid vaja ahju panna!“

Seni kui kartulid ahjus küpsevad, ronin vanaema juurde toolile, põimin käed ta kaela ümber ja sosistan: „Pai vanaema, jutusta seda kitsetalle lugu!“ Olen ju mitu kord ennegi kuulnud seda juttu, kuid nii hea on kuulata, kuidas vanaema silitab mu väikest pead ja

„Õpilaslehes“ nr. 3 toodud ülesannete lahendused.

Tähemõistatus.

Püst- ja rist-keskread annavad tuntu Eesti kirjaniku nime: Eduard Vilde.

Kolm kummalist arvu.

Täisarvud, mis liidetult annavad samasuure arvu kui korrutatult on 1, 2 ja 3.

Viie ühesuguse arvuga saab 445 kirjutada järgmiselt $444\frac{1}{4}$.

Spordi ülesanne.

1 — ei. 2 — ja. 3 — ei. 4 — ja. 5 — ei.
6 — ei.

Õigeid lahendusi saatsid: Paul Kruum, V. Ermus, Ülo Teder, Eha Linson, Kalju Karlson, H. Ernits.

Nupumehed, murdke pead!

Kes ronib kiiremini, ahv või kiivi?

Muidugi ahv, sest kõigepealt — kivi on elutu asi ega roni üldse, ütlete.

Hea küll. Kui me aga näiteks välja mõtleme niisuguse ülesande.

Laes on konks ja üle konksu on visatud nööri, mille otsad on ühepikkused. Nööri ühes otsas on ahv, teises otsas kivi, mille raskus täpselt võrdne ahvi kaalule. Kui nüüd ahv üles ronima hakkab, kas jõuab ta enne kivi lae alla või mitte?

Kes seletab asja õieti?

Õige seletuse saatjate vahel loosime välja raamatu. Seletus ilmub ülejärgmises numbris.

Kellel on hea silmamõõt?

Tee kohe proovi. Võta niit ja mõõda ära oma vasaku käe esimese sõrme jämedus.

Nüüd katsu ära arvata, mitu korda pikema niidi pead sa võtma selleks, et saada oma käevarre jämeduse käerandme juurest.

Ja üle ka peast, mitu korda su kaela ümbermõõt on suurem su sõrme ümbermõödust.

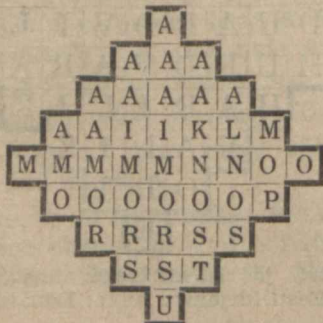
Kirjuta oma vastused üles. Kui see tehtud, siis proovi tegelikult mõõtes, kuivõrd su „ennustused“ vastavad tõsi- asjadele. Ütleme kohe ette, et eksitus tuleb suur.

Tee proovi.

Jalgrattasõitjad.

Kaks jalgratturit sõitsid kell 3 lähtepunktist. Üks puhkas teel tunni aega, teine sõitis puhkuseteta. Mõlemad jõudsid ühel ajal lähtepunktist 60 km eemal asuvasse sihtpunkti, kuna esimese tunniikiirus oli 3 km suurem kui teisel. Mis kella aegu jõudsid nad sihtpunkti?

Tähemõistatus.

1) kaashaalik, 2) vesine, pehme maa, 3) riik Euroopas, 4) koort võtma, 6) kandma, tirima, 7) „ema“, võõrapäraselt, 8) maa mõõt, 9) täishäälik.

Püst- ja ristkeskreas noorsoo-ajakiri, mis kahjuks hingusele läks.

Spordikroonika.

T. K. S. Ü.

käsipalli esivõistluste esimene võistlusõhtu oli laupäeval, 21. sept. kaitselidu võimlas.

Meeste „B“ klassi võrkpallis mängisid Kaarli güm. ja Hansa kool. Kuna mõlemad pooled tugevasti närveerisid, oli tagajärjeks see, et mäng tuli algeline ja igav. Surumisi oli väga vähe. Suurem jagu punkte saavutati servimisega. Parimaks „servijaks meeskonnaks“ osutus Kaarli güm., kes esimese mängu võitis 15 : 18 ja teine 15 : 1. Võitja koosseis: Lillevälja, Neidorf, Haab, Freimann, Jõelet ja Evarts.

Sellele järgnes õhtu ilusam mäng meeste „B“ klassis korvpallis Prantsuse lütseumi ja Vene eragüm. vahel. Mäng oli kiire ja elavusrikas. Oma ilusa mängu ja heade visetega hiilgasid prantsuslütseumi mängijad vennad Saarmannid. Mängu võitis Prantsuse lütseum 41 : 10, poolaeg 13 : 7. Vene eragüm. ei mänginud nii halvasti kui tagajärg näitab, aga neil ei õnnestunud visked.

Õhtu viimne võistlus oli „B“ klassi korvpallis Realkooli ja Kolledži vahel. Kuna kolledži meeskond ei oskanud üldse korvpalli mängida, ja et kohtunik Kütt nõrgalt vilistas, oli tagajärg see, et mäng muutus midagi maadluse ja poksi vahepealset, kus võitjaks suutis tulla realkool tagajärjega 32 : 6. Võitja koosseis: Leyden, Tukul, Nilson, Aavik, Gröön, Treumann, Kalberg, Meyer. Pealtvaatajaid nagu harilikult kooliõpilaste võistlustel saali täis. A. K.

Tegev- ja vastutav toimetaja
Helmi Jansen.

Väljaandja k.-ü. „Töökool“ Tallinn.

Nõudke kõikjalt!

„Ceresi“

tervisleiba!

Kunst-foto-ateljee

A. TEPPOR

Tallinn, S. Karja 9

Valmistab maitserikkaid ja kunstipäraseid tšoid.

Koolilastele hinnalendus — ülesvõtted alates 25 senti 6 tükki.

Täielikuim maiusainete valikurikkaim ja odavam ostukoht on

K. Piirson, Tartu, Rütli 3

Shokolaad, biskviit, marmelaad, kompvekid

Lilleäri

TARTUS
Rütli t. 13

„Primula“

soovitab
ilusaid
õitsevaid

lilli.

HINNAD ODAVAD.

BRILLIANT

Tindid, tuššid, kontori-illimid, kleppasta, lemplivärvinne.

on parimad.

Pealadu: Tartu, Tiigi 78.
Telefon 13-87.

Abituriendi märke

valmistab võistlemata häduses

Roman Tavast

Tallinn, V. Roosikrantsi 6

Telefon 452-79

Teadaanne.

Töötan väljaspool trusti, järgmiste hindadega:

Lubapildid . . .	3×4 sm.	7 tk.	25 s.
Visiitkaardid . . .	4×6 "	7 "	50 "
Postikaardid . . .	6×9 "	7 "	1 kr.
		7 "	2 kr.

Õpilastele, sõduritele ja näitlejatele hinnalendus.

Amatööridele tasuta filmi ja plaadi ilmutus.

FOTO A. KINOF

Harju 34.